

Θεσμοί και κοινωνικά
φαινόμενα της ελληνιστικής
εποχής

ΣΥΝΘΗΚΕΣ

- Πόλεις υποτελείς ή αποδυναμωμένες πολιτικά, οικονομικά και πληθυσμιακά
- Βασιλείς που θέλουν να ελέγξουν τις πόλεις με στρατό αλλά και ειρηνικά
- Συγκέντρωση χρημάτων και εξουσίας στα χέρια λίγων.
- Μετακινήσεις ατόμων και πληθυσμιακών ομάδων (έποικοι, μισθοφόροι, έμποροι, καλλιτέχνες, πρέσβεις)
- Κίνδυνοι λόγω πολέμων και πειρατείας

Ολιγαρχικοποίηση του πολιτεύματος

- Όριο περιουσίας για την είσοδο στη βουλή.
- Προβουλευτικός ρόλος όχι μόνο στη βουλή αλλά και σε αξιωματούχους ή collegia αξιωματούχων.
- Αύξηση του κοινωνικού και πολιτικού ρόλου της ανώτερης τάξης, της τάξης των εχόντων.
- Οι κρίσιμες αποφάσεις στους λίγους.

Στράβων 14.2.5

*Δημοκηδεῖς δ' εἰσὶν οἱ Ῥόδιοι καίπερ οὐ
δημοκρατούμενοι, συνέχειν δ' ὅμως βουλόμενοι τὸ
τῶν πενήτων πλῆθος. Σιταρχεῖται δὴ ὁ δῆμος καὶ
οἱ εὐποροὶ τοὺς ἐνδεεῖς ὑπολαμβάνουσιν ἔθει τινὶ
πατρίῳ, λειτουργίαι τέ τινές εἰσιν
ὀψωνιαζόμενοι, ὥσθ' ἅμα τὸν τε πένητα ἔχειν τὴν
διατροφήν καὶ τὴν πόλιν τῶν χρειῶν μὴ
καθυστερεῖν μάλιστα πρὸς τὰς ναυστολίας.*

- Οι Ρόδιοι φροντίζουν το λαό, μολονότι το πολίτευμά τους δεν είναι δημοκρατικό. Ακόμη, επιθυμούν να προνοούν για το πλήθος των απόρων τους. Συνεπώς, ο δήμος τροφοδοτείται με σιτάρι και, σύμφωνα με τα πάτρια έθιμα, οι εύποροι υποστηρίζουν τους άπορους και αναλαμβάνουν ορισμένες λειτουργίες σχετικές με τις προμήθειες τροφίμων, ώστε και ο φτωχός να έχει εξασφαλισμένη την διατροφή του και η πόλη να μην έχει καθυστέρηση σε όσα χρειάζεται, κυρίως στα σχετικά με τις ναυτικές εκστρατείες.

ΤΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ

ΤΟΥ ΕΥΕΡΓΕΤΙΣΜΟΥ

Ταυτότητα των ευεργετών

- Βασιλείς
- Συμπολίτες (έχοντες χρήματα ή/και εξουσία)
- Πολίτες άλλων πόλεων
- [Γιατροί, καλλιτέχνες, αθλητές]

Πεδία ευεργεσίας

- **Οικονομικό πεδίο**

προμήθεια τροφίμων-σίτου

δάνεια

οικοδομικά έργα, οχυρωματικά έργα

χρηματοδότηση γιορτών και αγώνων

- **Πολιτικό πεδίο**

πρεσβείες προς βασιλείς ή Ρωμαίους, ανάληψη αξιωμάτων εντός της πόλης

- **Στρατιωτικό πεδίο**

απελευθέρωση, στρατιωτική βοήθεια, στρατιωτικές υπηρεσίες

- **Πολιτιστικό πεδίο**

Διαλέξεις, παραστάσεις, συμμετοχή σε αγώνες

Ανταπόδοση

- Για πολίτες και μη πολίτες στέφανος, έπαινος, ανδριάς
- Για πολίτες και μη πολίτες προνόμια, όπως προεδρία, προδικία, προμαντεία, σίτηση στο πρυτανείο, ατέλεια, ασυλία
- Για μη πολίτες πολιτικά δικαιώματα, ισοπολιτεία, ασυλία, ισοτέλεια.
- Για μη πολίτες οι τίτλοι του πρόξενου και του ευεργέτη (μαζί με προνόμια που άλλοτε κατονομάζονται και άλλοτε όχι)
- Ύψιστη τιμή: οι λατρευτικές τιμές (αρχικά για βασιλείς, στη συνέχεια και για πολίτες)

IG XII 6, 1

Σάμος, 240 π.Χ.

- ἔδοξεν τῆι βουλῆι καὶ τῶι δήμῳ, γνώμη πρυτάνεων, ὑπὲρ [ῶν]
- προεγράψατο Ἴπποδάμας Παντωνακτίδου ὅπως **Βουλαγόρας** Ἀλέξε[ω]
- πολλὰς χρείας παρεισχημένος κοινῆι τε τῶι δήμῳ καὶ ἰδίαι πλείοσι
- τῶν πολιτῶν **ἐπαινεθῆι καὶ στεφανωθῆι** καθότι ἂν τῆι βουλῆι καὶ τῶι
- δήμῳ δόξηι· ἐπειδὴ Βουλαγόρας ἔν τε τοῖς πρότερον χρόνοις **γενομέ-**
- **ν<ω>ν α[ί]<τ>ησίμ<ω>ν κτημάτων ἐν τῆι Ἀναίτιδι χώρῳι τῆι τασσομένηι**
- **τότε**
- **ὑπ' Ἀντιόχου τὸν βασιλέα καὶ τῶν ἀφαιρεθέντων πολιτῶν τὰ κτήματα**
- **καταφυγόντων ἐπὶ τὸν δῆμον καὶ πρεσβείαν αἰτησαμένων πρὸς Ἀντι-**
- **οχου, ὅπως κομίσωνται τὰ αὐτῶν, ἀποδειχθεὶς πρεσβευτῆς καὶ ἀπο-**
- **δημήσας τὴν μὲν ἀρχὴν εἰς Ἔφεσον, ἀναζεύξαντος δὲ Ἀντιόχου**
- **συνακολουθήσας** ἕως Σάρδεων τῆμ πᾶσαν ἐποίησατο σπουδὴν καὶ
- φιλοτιμίαν ἀντικαταστάς ἐν τῆι πρεσβείῳι τοῖς ἐνδοξοτάτοις τῶν Ἀν[τι]-
- ὄχου φίλων οἱ ἐτύγχανον ἔχοντες τὰ αἰτήσι<μ>α ὅπως ἀνακομισάμ[ε]-
- νος ὁ δῆμος τὰς κτήσεις τὰς αἰτηθείσας ἐν ἐκείνῳ τῶι χρόνῳ ἀποκα-
- ταστήσῃ τοῖς ἀδίκως ἀφαιρεθεῖσι, καὶ περὶ τούτων **ἐκόμισεν ἐπιστολὰς**
- **[π]αρ' Ἀντιόχου πρὸς τε τὴν πόλιν ἡμῶν καὶ πρὸς τὸν ἐν Ἀναίσις ὑπ' αὐτο-**
- **[ῦ] τεταγμένον φρούραρχον καὶ πρὸς τὸν διοικητῆν,** δι' ὧν οἱ τε τότε ἀφαι-
- [ρ]εθέντες ἐγκρατεῖς ἐγένοντο τῶν ἰδίων καὶ εἰς τὸν μετὰ ταῦτα χρόνον
- οὐθεὶς ἐνεχείρησεν οὐκέτι τῶν παρ' Ἀντιόχῳι τασσομένων αἰτεῖσθαι τὰ
- τῶν πολιτῶν ὑπάρχοντα·

- προχειρισθεῖς τε πλειονάκις ὑπὸ τοῦ δήμου προή-
- [γ]ορος ταῖς δημοσίαις δίκαις ἐκτενῆ καὶ πρόθυμον ἑαυτὸν παρεχόμενο[ς]
- διετέλεσεν καὶ πολλὰ τῶν χρησίμων καὶ συμφερόντων περιεποίησεν
- ἐκ τῶν κρίσεων τῇ πόλει· τοῦ τε γυμνασίου χειροτονηθεῖς κατὰ τὸν νόμον
- ἐπιστάτης ὑπὸ τοῦ δήμου διὰ τὸ ἐγλιπεῖν τὸν γυμνασιαρχοῦντα ἴσως κ[αί]
- καλῶς προέστη τῆς τῶν ἐφήβων καὶ τῶν νέων εὐκοσμίας· ἔν τε τῷ ἐνεστη-
- κότι ἐνιαυτῷ καθηκούσης τῆς τῶν θεωρῶν ἀποστολῆς εἰς Ἀλεξάνδρειαν
- εἰδῶς ὅτι ὁ δῆμος περὶ πλείστου ποεῖται τὰς τοῦ βασιλέως Πτολεμαίου τι-
- μάς καὶ τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ Βασιλίσσης Βερενίκης, ἐπειδὴ εἰς μὲν τοὺς
- στεφάνους αὐτῶν καὶ τὰς θυσίας, ἃς ἔδει συντελέσαι τοὺς θεωροὺς ἐν Ἀλε-
- ξανδρείαι, περιορισμένα ὑπῆρχεν χρήματα, εἰς δὲ τὰ ἐφόδια τῷ ἀρχιθεωρῷ καὶ
- τοῖς θεωροῖς ὑφ' ὧν ἔδει τοὺς στεφάνους ἀποκομισθῆναι καὶ συντελεσθῆναι
- τὰς θυσίας οὐχ ὑπῆρχεν οὐδ' ἦν, ὅθεν ἐπὶ τοῦ παρόντος πορισθήσεται, βουλό-
- μενος μηθὲν ὑποληφθῆναι τῶν προεψηφισμένων τιμῶν τῷ βασιλεῖ καὶ
- τῇ βασιλίσσει καὶ τοῖς γονεῦσιν καὶ προγόνοις αὐτῶν ὑπέσχετο τὸ εἰς ταῦτα
- ἀργύριον αὐτὸς προχρήσειν ἐκ τοῦ ἰδίου οὐ πολλῶι ἔλασσον ὄν δραχμῶν ἑξ[α]-
- κισχιλίων· κατασχούσης τε τὸν δῆμον σιτοδείας καὶ τῶν πολιτῶν διὰ τὸ
- ἀναγκαῖον τῆς χρείας τρεῖς προχειρισμένων σιτωνίας ἐν πάσαις αὐταῖς
- οὐθὲν ἐνέλιπεν σπουδῆς καὶ φιλοτιμίας, ἀλλὰ τῆς μὲν πρώτης σιτωνίας πᾶ[ν]
- τὸ εἰς τὴν ὑποθήκην ἀργύριον προέχρησεν, καθότι ὁ δῆμος ἐψηφίσαστο, εἰς δὲ
- τὴν δευτέραν...

- Απόφαση της βουλής και του δήμου. Γνώμη των πρυτάνεων. Περί όσων έγραψε ο Ιπποδάμας, γιος του Παντωνακτίδα. Όστε ο Βουλαγόρας γιος του Αλεξέου, ο οποίος παρείχε πολλές υπηρεσίες από κοινού στον δήμο και κατ' ιδίαν στους περισσότερους των πολιτών, να επαινεθεί και να στεφανωθεί, όπως θα αποφασίσει η βουλή και ο δήμος. **Επειδή ο Βουλαγόρας κατά τα προηγούμενα χρόνια, όταν ζητήθηκαν κτήματα στην Αναϊτιδα χώρα που ήταν τότε υπό την εξουσία του βασιλέα Αντίοχου Α' και οι πολίτες από τους οποίους αφαιρέθηκαν τα κτήματα κατέφυγαν στην συνέλευση του δήμου και ζήτησαν να σταλεί πρεσβεία στον Αντίοχο, ώστε να πάρουν πίσω όσα τους ανήκαν' και, αφού ορίστηκε πρεσβευτής και πήγε αρχικά στην Έφεσο και, καθώς αποχώρησε ο Αντίοχος, τον ακολούθησε ως τις Σάρδεις, έδειξε μεγάλο ενδιαφέρον και φιλοτιμία αντιπαρατιθέμενος στην πρεσβεία με τους ενδοξότατους φίλους του Αντίοχου, οι οποίοι τύχαινε να έχουν τα διεκδικούμενα (κτήματα), ώστε να τα πάρει πίσω ο δήμος και να τα επιστρέψει σε εκείνους από τους οποίους είχαν άδικα αφαιρεθεί' και περί αυτών έφερε επιστολές από τον Αντίοχο προς την πόλη μας και προς τον φρούραρχο που είχε τοποθετηθεί από αυτόν στην Αναία και προς τον διοικητή, με τις οποίες εκείνοι από τους οποίους είχαν αφαιρεθεί τα κτήματα τα πήραν πίσω και στους μετέπειτα χρόνους στις περιοχές που έλεγχε ο Αντίοχος κανείς δεν επιχείρησε να ζητήσει κάτι από τις περιουσίες των πολιτών.**

- Και αφού επιλέχτηκε (ο Βουλαγόρας) πολλές φορές από τον δήμο ως δικηγόρος στις δημόσιες δίκες πρόσφερε τις υπηρεσίες του με προθυμία και εξασφάλισε από τις δίκες πολλά χρήσιμα και συμφέροντα για την πόλη. Και όταν εξέλειπε ο γυμνασίαρχος και εκλέχτηκε από τον δήμο επιστάτης του γυμνασίου, επέβλεψε σωστά την ευκοσμία των εφήβων και των νέων.
- Και επειδή κατά το τρέχον έτος έστειλαν μια ομάδα θεωρών στην Αλεξάνδρεια, εκείνος (ο Βουλαγόρας) -ξέροντας ότι ο δήμος αποδίδει μέγιστη σημασία στις τιμές προς τον βασιλιά Πτολεμαίο Γ' και την αδελφή του βασίλισσα Βερενίκη, καθώς τα κονδύλια για τα στεφάνια τους και για τις θυσίες που έπρεπε να τελέσουν οι θεωροί στην Αλεξάνδρεια ήταν περιορισμένα και δεν υπήρχαν χρήματα για τα έξοδα ταξιδιού του επικεφαλής της ιερής πρεσβείας και των θεωρών που θα κόμιζαν τα στεφάνια και θα τελούσαν τις θυσίες και δεν υπήρχε άμεσα διαθέσιμη πηγή χρημάτων, και επειδή επιθυμία του ήταν να μην παραλειφθεί καμία από τις τιμές που είχαν προηγουμένως ψηφιστεί για τον βασιλιά, την βασίλισσα, τους γονείς τους και τους προγόνους τους- υποσχέθηκε να προκαταβάλει για τον σκοπό αυτό από τους δικούς του πόρους το ποσό, το οποίο ανερχόταν σχεδόν σε έξι χιλιάδες δραχμές.
- Και καθώς υπήρχε έλλειψη σίτου στον λαό και οι πολίτες λόγω ανάγκης οργάνωσαν τρεις αγορές σίτου, σε όλες αυτές δεν του έλειψε η ζέση και η φιλοτιμία, αλλά στην μεν πρώτη αγορά σίτου έδωσε εκ των προτέρων τα χρήματα για την υποθήκη σύμφωνα με ό,τι ψήφισε ο δήμος, στην δε δεύτερη...

Πολύβιος 5.90

Δεύτερον δὲ *τῆς τῶν νῦν βασιλέων μικροδοσίας* καὶ *τῆς τῶν ἔθνῶν καὶ πόλεων μικροληψίας*, ἵνα μὴθ' οἱ βασιλεῖς τέτταρα καὶ πέντε προϊέμενοι τάλαντα δοκῶσι τι ποιεῖν μέγα καὶ ζητῶσι *τὴν αὐτὴν ὑπάρχειν αὐτοῖς εὐνοίαν καὶ τιμὴν παρὰ τῶν Ἑλλήνων, ἣν οἱ πρὸ τοῦ βασιλεῖς εἶχον*, αἶ τε πόλεις λαμβάνουσαι πρὸ ὀφθαλμῶν *τὸ μέγεθος τῶν πρότερον δωρεῶν* μὴ λανθάνωσιν ἐπὶ μικροῖς καὶ τοῖς τυχοῦσι νῦν τὰς μεγίστας καὶ καλλίστας προϊέμεναι τιμάς, ἀλλὰ *πειρῶνται τὸ κατ' ἀξίαν ἐκάστοις τηρεῖν.*

- Δεύτερον, τη μικροδοσία των τωρινών βασιλέων και τη μικροληψία των πόλεων και των εθνών, έτσι ώστε οι βασιλείς να μη νομίζουν ότι κάνουν κάτι μεγάλο αν προσφέρουν τέσσερα ή πέντε τάλαντα και να μη ζητούν να εισπράττουν από τους Έλληνες τις ίδιες τιμές και την ίδια εύνοια, την οποία είχαν οι προηγούμενοι βασιλείς. Και οι πόλεις έχοντας μπροστά στα μάτια τους το μέγεθος των προηγούμενων δωρεών να μην κάνουν το σφάλμα για μικρά και τυχαία (δώρα) να προσφέρουν τις μεγαλύτερες και καλύτερες τιμές, αλλά να προσπαθούν να αποδίδουν στον καθένα ό,τι του αξίζει.

ΕΡΓΑΛΕΙΑ και ΘΕΣΜΟΙ

που ΒΟΗΘΟΥΝ ΤΗ ΣΥΝΥΠΑΡΞΗ

ΠΟΛΕΩΝ

Ισοπολιτεία

OGIS 265, αρχές 3^{ου} αι. π.Χ.

[ἔγνω βο]υλή καὶ δῆμος· γνώμη στρατηγῶν·
[ἐπεὶ ὁ] δῆμος ὁ Τημνιτῶν οἰκείως διακε[ί]-
[μενος] τυγχάνει τῶι δήμωι τῶι Περγαμην[ῶν],
[ἀγαθ]ῆι τύχηι δεδόχθαι τῆι βουλῆι καὶ τῶι δή-
5 [μωι]· ἀποστεῖλαι πρεσβευτὰς δύο, οἵτινες παρα-
[γε]νόμενοι ἐμφανιοῦσι τήν τε εὐνοίαν ἣν ἔχων
[δι]ατελεῖ πρὸς αὐτοὺς ὁ δῆμος ὁ Περγαμηνῶν
[κα]ὶ **διαλεγῆσονται ὅπως ψηφισθῆι ταῖς πόλεσιν**
[ἀμ]φοτέραις ἰσοπολιτεία. .....
.....: ἔμμεναι Ταμνίτ[αισι ἐν Περ]-
γάμω **πολι[τ]είαν** καὶ Περγαμῆν[οισι ἐν Τάμνῳ]
μετεχόντ[ε]σσι ὧν οἱ ἄλλοι πολῖται μετέχοι]-
20 **σι καὶ γᾶς καὶ οἰκ[ία]ς ἔγκτησιν** ἔμ[μεναι τῶ Ταμνί]-
τα ἐμ Περγάμῳ καὶ τῶ Περγα[μῆνῳ ἐν Τάμνῳ. **ψᾶφον]**
[δ]ὲ φέρην τὸν Ταμνίταν [ἐμ Περγάμῳ καθάπερ ὁ Περ]-
γάμηνος φέρει κα[ὶ] τὸν Π[εργαμηνόν ἐν Τάμνῳ καθάπερ]
[ὁ] Ταμνίτας φέρει.

- Απόφαση της βουλής και του δήμου (του Περγάμου) με εισήγηση των στρατηγών. Επειδή ο δήμος των Τημνιτών διάκειται φιλικά προς το δήμο των Περγαμηνών, με καλή τύχη αποφάσισε η βουλή και ο δήμος (του Περγάμου) να στείλει δύο πρεσβευτές οι οποίοι θα παρευρεθούν και θα παρουσιάσουν την ευνοϊκή διάθεση που έχει διαρκώς προς αυτούς ο δήμος των Περγαμηνών και θα διαπραγματευτούν ώστε να ψηφιστεί και από τις δύο πόλεις ισοπολιτεία. Και αν φανεί χρήσιμο στους Τημνίτες να συμφωνήσουν σε αυτό, να έχουν οι απεσταλμένοι τους πλήρη εξουσία. Εκλέχτηκαν (ενν. ως απεσταλμένοι) ο Απολλωνίδης (γιος) του Απελλή και ο Η- (γιος) του Ερμίππου. Με καλή τύχη αποφάσισε η βουλή και ο δήμος της Τήμνου και του Περγάμου ... οι Τημνίτες να αποκτήσουν πολιτικά δικαιώματα στην Πέργαμο και οι Περγαμηνοί στην Τήμνο. Κι ακόμη να μετέχουν σε όλα όσα μετέχουν οι άλλοι πολίτες και να έχει ο Τημνίτης το δικαίωμα να κατέχει γη και οικία στο Πέργαμο, όπως επίσης και ο Περγαμηνός στην Τήμνο. Και να έχει ψήφο ο Τημνίτης στο Πέργαμο, όπως ο Περγαμηνός στην Τήμνο.

Συμπολιτεία

IG IX 1, 32 = Sylloge³ 647 (λίγο πριν το 170 π.Χ.)

[θ]εὸς τύχαν ἄγα-

[θ]άν. στραταγέοντος

[τ]ῶν Φωκέων Ζευξίου,

[μ]ηνὸς ἑβδόμου, ὁμολο[γ]-

5 [ί]α τᾶ πόλει Στειρίων καὶ

[τᾶ] πόλει Μεδεωνίων· συ[ν]-

[ε]πολίτευσαν Στείριοι κα[ὶ]

[Μ]εδεώνιοι ἔχοντες ἱερά, πό-

[λι]ν, χώραν, λιμένας, πάντα

10 [ἐ]λεύθερα, ἐπὶ τοῖσδε·

εἴμεν [τ]οὺς Μεδεωνίους πάντας

[Σ]τιρίους ἴσους καὶ ὁμοίους,

καὶ συνεκλησιάζειν καὶ συ-

ναρχοστατεῖσθαι μετὰ τᾶς

15 πό]λιος τᾶς Στιρίων, **καὶ δικά-**
[ζ]ειν τὰς δίκας τὰς ἐπὶ πόλι-
[ο]ς πάσας τοὺς ἐνικομένους
[τ]αῖς ἀλικίαις.

καὶ **τὰν χ[ώ]-**

[ραν] τὰν Μεδεωνίαν εἶμεν

[π]ᾶσαν Στιρίαν καὶ τὰν Στι-

50 ρίαν Μεδεωνίαν κοινὰν π[ᾶ]-

[σα]ν. κοινωνεόντω δὲ οἱ Μεδε-

[ώ]νιοι **τὰν θυσιᾶν** τᾶν ἐν Στί-

[ρι] πασᾶν, καὶ τοὶ {τοῖ} Στίριοι τᾶν ἐν Με-

δεῶνι πασᾶν. μὴ ἐξέστω δ-

55 ἐ **ἀποπολιτεύσασται** τοῦ[ς]

Μεδεωνίους ἀπὸ τῶν Στιρί-

[ω]<ν> μηδὲ τοὺς Στιρίους ἀπὸ

[τ]ῶν Μεδε[ωνί]ων·

- Θεός. Αγαθή τύχη. Όταν στρατηγός των Φωκέων ήταν ο Ζεύξιος, τον έβδομο μήνα. Συμφωνία της πόλης των Στειρίων και της πόλης των Μεδεωνίων. Να συμπολιτεύονται οι Στείριοι και οι Μεδώνιοι έχοντας ιερά, πόλη, ύπαιθρο, λιμάνια, όλα ελεύθερα με αυτούς τους όρους: να είναι όλοι οι Μεδεώνιοι ίσοι και όμοιοι με τους Στείριους, και να έχουν κοινή συνέλευση του δήμου και κοινούς αξιωματούχους με την πόλη των Στειρίων και να δικάζουν όλες τις δίκες στην πόλη όσοι έχουν την κατάλληλη ηλικία. Και η επικράτεια των Μεδεωνίων να είναι όλη των Στειρίων και των Στειρίων να είναι όλη κοινή και για τους Μεδεώνιους. Και να μετέχουν οι Μεδεώνιοι σε όλες τις θυσίες που γίνονται στην Στείρι και οι Στείριοι στην Μεδεώνα. Και να μην μπορούν να εγκαταλείψουν οι Μεδεώνιοι τη συμπολιτεία με τους Στείριους και οι Στείριοι τη συμπολιτεία με τους Μεδεώνιους.

Οι Συμπολιτείες της νότιας Ελλάδας

■ Αχαϊκή Συμπολιτεία

■ Αιτωλική Συμπολιτεία

■ Σύμμαχοι
Αιτωλικής Συμπολιτείας

Συμπολιτείες ή Κοινά

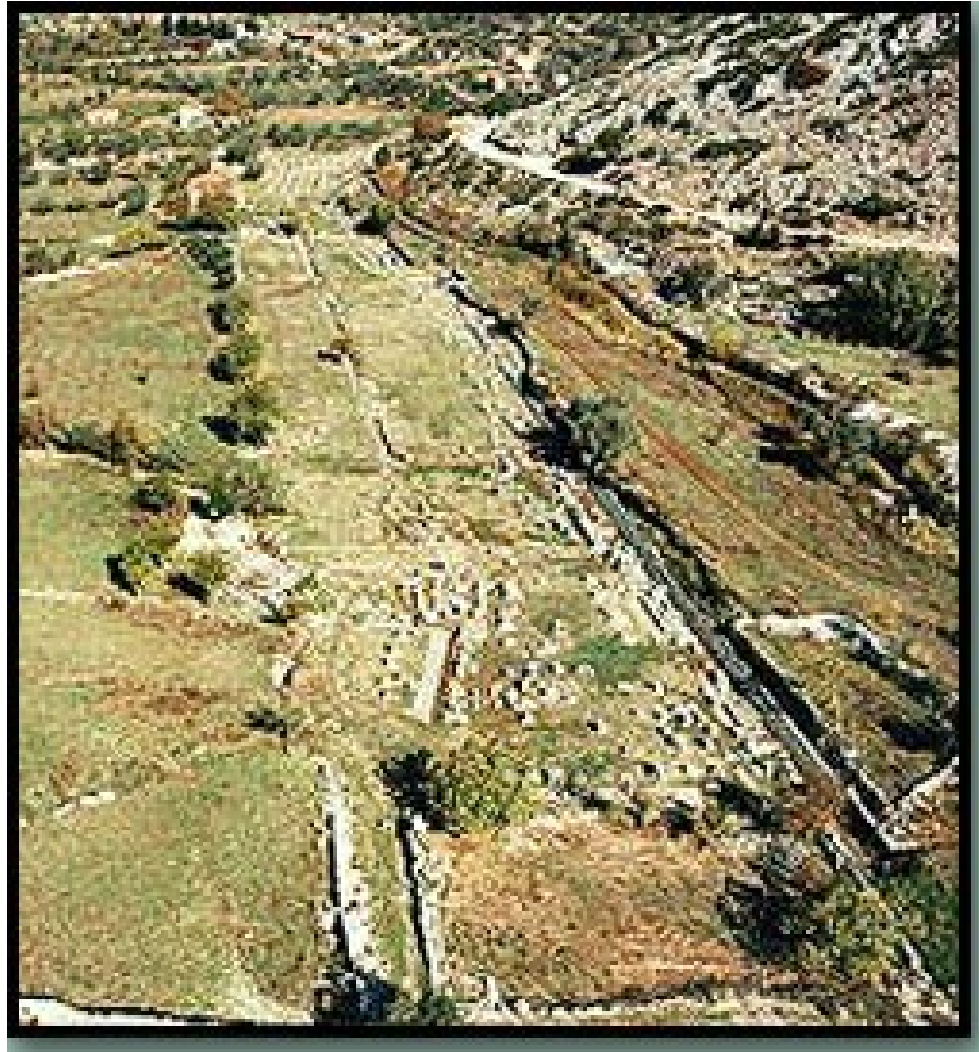
Αιτωλική Συμπολιτεία: η πρωϊμότερη αναφορά στο Κοινό των Αιτωλών το 367 π.Χ. Στους Α' και Β' Μακεδονικό πόλεμο με τους Ρωμαίους ενάντια στον Φίλιππο Ε', στον Αντιοχικό πόλεμο συμμαχεί με τον Αντίοχο Γ' ενάντια στους Ρωμαίους.

Λαϊκή συνέλευση με όλους τους στρατεύσιμης ηλικίας άνδρες, δύο φορές το χρόνο, βουλή ή συνέδριο με αντιπροσώπους πόλεων ανάλογα με τον πληθυσμό, ολιγάριθμη επιτροπή της βουλής (απόκλητοι), στρατηγός.

Χρυσός στατήρ της Αιτωλικής
Συμπολιτείας, 239-229 π.Χ.

Άποψη του Θέρμου

Το θέατρο της πόλης Στρατός

Αχαϊκή Συμπολιτεία: πόλεις της Αχαΐας
ομοσπονδία που διαλύθηκε στα χρόνια
του Αλέξανδρου. 280 π.Χ. αναδιοργάνωση,
251-228 π.Χ. επέκταση χάρη στον Άρατο.
224-200 π.Χ. με τους Μακεδόνες, από το
200 π.Χ. με τους Ρωμαίους.
Συνέλευση 4 φορές το χρόνο, βουλή με
άρρενες άνω των 30 ετών, στρατηγός, 10
δημιουργοί και διάφοροι αξιωματούχοι (από
περιορισμένο αριθμό οικογενειών).

Ο Πολύβιος για την Αχαιϊκή Συμπολιτεία (2.38.5-9)

ἀλλὰ καὶ **νόμοις** χρῆσθαι τοῖς αὐτοῖς καὶ **σταθμοῖς καὶ μέτροις καὶ νομίσμασι**, πρὸς δὲ τοῦτοις **ἄρχουσι, βουλευταῖς, δικασταῖς τοῖς αὐτοῖς**, καθόλου δὲ τούτῳ μόνῳ διαλλάττειν τοῦ μὴ μιᾶς πόλεως διάθεσιν ἔχειν σχεδὸν τὴν σύμπασαν Πελοπόννησον τῷ **μὴ τὸν αὐτὸν περίβολον** ὑπάρχειν τοῖς κατοικοῦσιν αὐτήν, τὰ ἄλλα δ' εἶναι καὶ κοινῇ καὶ κατὰ πόλεις ἑκάστοις ταῦτά καὶ παραπλήσια...

[Στο παρελθόν προσπάθησαν πολλοί να επιβάλλουν πολιτική ενιαίων συμφερόντων στους Πελοποννήσιους, αλλά κανείς δεν πέτυχε τον στόχο του, επειδή όλοι αγωνίζονταν για την προσωπική τους εξουσία και όχι για την κοινή ελευθερία. Στα χρόνια μας ο στόχος αυτός έχει επιτευχθεί, ώστε οι Πελοποννήσιοι αποτέλεσαν κοινωνία που διέπεται από φιλικούς και συμμαχικούς δεσμούς].

Επιπλέον χρησιμοποιούν τους ίδιους **νόμους, τα ίδια μέτρα και σταθμά και συνάμα τους ίδιους άρχοντες, βουλευτές και δικαστές**. Με λίγα λόγια, από όλη σχεδόν την Πελοπόννησο ένα πράγμα δεν της επιτρέπει να εξομοιωθεί με πόλη, ότι δηλ. οι κάτοικοί της **δεν περιβάλλονται από το ίδιο τείχος**. Όλα όμως τα άλλα χαρακτηριστικά και σε ό,τι αφορά στο σύνολο των πόλεων και σε ό,τι αφορά χωριστά σε κάθε πόλη είναι τα ίδια και παραπλήσια.

- Διαιτησία

Syll.³ 471, 242/1-238/7 π.Χ.

ἐπὶ στραταγ[οῦ τῶν] Ἀχαιῶν Αἰγιαλεῦς, ἐν δ'
Ἐπιδαύρῳ ἐπ' ἰαρεῦς
τοῦ Ἀσκλαπιο[ῦ Δι]ονυσίου, κατὰ τάδε ἔκριναν τοὶ
Μεγαρεῖς τοῖς

[Ἐπ]ιδαυρίοις καὶ Κορινθίοις **περὶ τᾶς χώρας ἃς
ἀμφέλλεγον** καὶ

[πε]ρὶ τοῦ Σελλᾶντος καὶ τοῦ Σπιραίου κατὰ τὸν
αἶνον τὸν τῶν Ἀ-

5 [χαι]ῶν **δικαστήριον ἀποστείλαντες ἄνδρας
ἑκατὸν πενήκοντα**

[ἐν]α καὶ ἐπελθόντων ἐπ' αὐτὰν τὰν χώραν τῶν
δικαστᾶν καὶ κρινάν-

[τω]ν. Ἐπιδαυρίων εἴμεν τὰν χώραν.

ἀντιλεγόντων δὲ τῶν Κορινθί-
[ων τ]ῶι τερμονισμῶι πάλιν ἀπέστειλαν
τοὶ Μεγαρεῖς τοὺς τερμο-
ν[ιξ]οῦντας ἐκ τῶν αὐτῶν δικαστᾶν
ἄνδρας τριάκοντα καὶ ἓνα κα-
10 [τὰ] τὸν αἶνον τὸν τῶν Ἀχαιῶν. οὗτοι
δὲ ἐπελθόντες ἐπὶ τὰν χώραν
ἐτερμόνιξαν κατὰ τάδε· ν (1) ἀπὸ τᾶς
κορυφᾶς τοῦ Κορδυλείου ἐπὶ
[τ]ὰν κορυφὰν τοῦ Ἄλιείου· ν (2) ἀπὸ τοῦ
Ἄλιείου ἐπὶ τὰν κορυφὰν τοῦ
[Κ]εραυνίου· ν (3) ἀπὸ τοῦ Κεραυνίου ἐπὶ
τὰν κορυφὰν τοῦ Κορνιατά·

Επί στρατηγού των Αχαιών του Αιγιαλέα και επί ιερέα του Ασκληπιού στην Επίδαυρο του Διονυσίου οι Μεγαρείς αποφάσισαν τα

ακόλουθα για τους Επιδαύριους και Κορίνθιους σχετικά με τη γη που

αμφισβητούσαν και σχετικά με τον Σελλάντα και το Σπίραιο: έστειλαν

δικαστική αντιπροσωπεία αποτελούμενη από 151 άνδρες, σύμφωνα με το

ψήφισμα των Αχαιών. Όταν οι δικαστές έφτασαν στην αμφισβητούμενη

χώρα και έκριναν ότι η περιοχή ανήκει στους Επιδαυρίους, οι Κορίνθιοι

αμφισβήτησαν την οροθεσία, έστειλαν πάλι οι Μεγαρείς από τους ίδιους

δικαστές 31 άνδρες, για να ορίσουν τα σύνορα σύμφωνα με το ψήφισμα των Αχαιών. Αυτοί, όταν έφτασαν στην περιοχή, όρισαν τα σύνορα σύμφωνα με τον ακόλουθο τρόπο: από την κορυφή του Κορδυλείου μέχρι την κορυφή του Αλιείου, από την κορυφή του Αλιείου μέχρι την κορυφή του Κεραυνείου, από την κορυφή του Κεραυνείου μέχρι την κορυφή του Κορνιάτα.